

ผลกระทบของรายได้ ประชาชาติที่ส่งผลต่อดุลการค้า ของไทยระหว่างปี พ.ศ. 2533 - 2564

2

The impact of national income on the
trade balance of Thailand
during 1990 – 2021

ประภัสสร คำสวัสดิ์
Praphatsorn Khumsawat

รับบทความ	10 กุมภาพันธ์ 2567
แก้ไขบทความ	28 มิถุนายน 2567
ตอบรับบทความ	30 มิถุนายน 2567

1 รองศาสตราจารย์ ประจำสำนักงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
79 หมู่ที่ 1 ถนนบางนา-ตราด ตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000

Associate Professor at the Office of Research and Innovation Development, Sripatum University Chonburi Campus.
79 Moo.1 Bangna-Trad Rd, Khlong Tamru, Mueang, Chonburi 20000

*Corresponding author, e-mail: praphatsorn.cu@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงขนาดและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และ ภาคการบริการและอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในดุลการค้าระหว่างประเทศ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา (Time series data) รายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 ถึง พ.ศ. 2564 โดยการศึกษาในระยะสั้นใช้แบบจำลอง Error Correction Model หรือ ECM และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว (Cointegrating relationship) ผลการวิจัยพบว่า ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นภาคการเกษตร และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นภาคอุตสาหกรรม ส่งผลต่อดุลการค้าในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นภาคการบริการและอื่น ๆ ส่งผลต่อดุลการค้าในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเบื้องต้นภาคการเกษตร ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเบื้องต้นภาคอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเบื้องต้นภาคการบริการและอื่น ๆ

Abstract

The objective of this research is to examine the size and direction of the relationship between Thailand's GDP shares of the agriculture, industry, service, and other sectors on the changes in international trade balances, both in the short and long terms. Time series data from the years 2010 to 2021 were used for the analysis. The study employed an error correction model (ECM) for short-term analysis and utilized cointegrating relationship analysis for long-term analysis. The research findings indicate that in both the long and short terms, the GDP shares of the agriculture and industry have a statistically significant impact on trade balances in opposite directions. In contrast, the GDP shares of the service and other sectors have a statistically significant impact on trade balances in the same direction.

Keywords: GDP share of Agriculture, GDP share of Industry, GDP share of Services

ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย

ดุลการค้า (Balance of Trade) คือ การเปรียบเทียบระหว่างผลต่างมูลค่าการนำเข้าสินค้ากับมูลค่าการส่งออกสินค้าของประเทศ โดยทั่วไประยะเวลาที่ใช้เปรียบเทียบ คือ รายเดือน รายไตรมาส และรายปี ซึ่งถ้ามูลค่าการนำเข้ามากกว่ามูลค่าการส่งออกแสดงว่าขาดดุลการค้า ในทางกลับกัน หากมูลค่าการส่งออกมากกว่ามูลค่าการนำเข้าแสดงว่าเกินดุลการค้า และถ้ามูลค่าการส่งออกและนำเข้าเท่ากันเรียกว่า ดุลการค้า สมดุล อาจกล่าวได้ว่า ดุลการค้าเป็นตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคที่ทุกประเทศให้ความสำคัญ เมื่อประเทศหนึ่งเกิดการขาดดุลหรือเกินดุลการค้าในปริมาณที่สูงมาก ๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross Domestic Product : GDP) ซึ่งจะกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นั่นคือ ถ้าประเทศหนึ่งประเทศใดมีการขาดดุลการค้าในปริมาณมากย่อมส่งผลไปถึงการขาดดุลการชำระเงิน (Balance of Payment) ส่งผลต่อการลดลงของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นำไปสู่การเกิดระบบเศรษฐกิจถดถอย

ตารางที่ 1 มูลค่าการส่งออก มูลค่าการนำเข้า และดุลการค้าของประเทศไทย
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 – 2564 (หน่วย แสนล้านบาท)

ปี	มูลค่าการส่งออก	มูลค่าการนำเข้า	ดุลการค้า
2553	61.13	58.56	2.57
2554	67.08	69.83	-2.75
2555	70.68	77.86	-7.18
2556	69.02	76.58	-7.56
2557	73.03	74.04	-1.01
2558	69.06	69.54	3.12
2559	81.85	75.37	6.48
2560	79.96	75.87	4.09
2561	81.00	80.64	0.36
2562	76.19	74.26	1.93
2563	78.80	71.78	7.02
2564	85.64	85.26	0.38

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2565)

สำหรับประเทศไทย ช่วงเวลาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2553 – 2557 (ตารางที่ 1) พบว่า เป็นช่วงเวลาที่ดุลการค้าในภาพรวมติดลบโดยตลอด ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น รวมไปถึงปัญหานี้สาธารณะของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (EU) แต่ในที่สุดปี พ.ศ. 2557 อุปสงค์ของตลาดโลกเริ่มฟื้นตัวอย่างช้า ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558, น.7) และกลับมาขยายตัวในประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่ม EU ออสเตรเลีย โดยเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. 2558 – 2560 (สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนเศรษฐกิจมหภาค, 2561, น.5) โดยเป็นไปตามการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า ในขณะที่ปี พ.ศ. 2561 -2562 ดุลการค้าเริ่มขยายตัวในอัตราที่ลดลง อันเนื่องมาจากความไม่แน่นอนของสถานการณ์การค้าโลก อาทิ การกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ (โดยเฉพาะระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนที่มีสถานการณ์รุนแรงขึ้น) การที่สหราชอาณาจักรออกจากกลุ่มสหภาพยุโรป (Brexit) รวมทั้งความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่ยังมีอยู่เป็นระยะ

ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและการลงทุนของภาคธุรกิจ ประกอบกับการแพร่ระบาดและความรุนแรงของเชื้อโรคโควิด 19 ที่มีเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2564 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562, น.1) แม้ว่า ปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยจะได้รับประโยชน์จากอัตราการค้า (Term of trade) ปรับตัวเพิ่มขึ้น (พิชญุตม์ ฤกษ์สุกสมพล และ รัฐศาสตร์ หนูดำ, 2566, น.2)

การคำนวณหาค่ารายได้ประชาชาติ (GDP) ด้านรายจ่ายรวมรายการการส่งออกสุทธิ¹ จะเห็นได้ว่า ดุลการค้าเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของสูตรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ซึ่งจะมีมูลค่าที่เพิ่มขึ้นเมื่อมีการเกินดุลการค้า กล่าวคือมูลค่ารวมของสินค้าและบริการที่ผู้ผลิตในประเทศขายไปยังต่างประเทศสูงเกินกว่ามูลค่ารวมของสินค้าและบริการจากต่างประเทศที่ผู้บริโภคในประเทศซื้อเข้ามา หากผู้บริโภคในประเทศใช้จ่ายกับสินค้าจากต่างประเทศมากกว่าที่ผู้ผลิตในประเทศขายให้กับผู้บริโภคต่างประเทศ จะถือเป็นการขาดดุลการค้า ผลทำให้ GDP ก็ลดลง (Sean Ross, 2021, pp.1) โดยภาพรวมของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ สามารถจำแนกออกไปตามภาคการผลิตได้แก่ GDP ภาคการเกษตร² GDP ภาคอุตสาหกรรม³ และ GDP ภาคการบริการและอื่น ๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

GDP ภาคการเกษตร เป็นตัวชี้วัดการเติบโตทางเศรษฐกิจการเกษตรในภาพรวมของประเทศ โดยผ่านการเปรียบเทียบผลกับปีที่ผ่านมาหรือปีอื่น ๆ ก่อนหน้า หรือให้เป็นตัวเปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ อีกทั้งยังช่วยให้ทราบถึงโครงสร้างการผลิตภาคการเกษตร และความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อนำมากำหนดแนวทางนโยบายและเป้าหมายแผนพัฒนาการเกษตร (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2561, น.1-2)

GDP ภาคอุตสาหกรรม ถือเป็นข้อมูลที่แสดงแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรมได้ ในกรณีที่ตัวเลข GDP ของภาคอุตสาหกรรมมีค่าเป็นลบ จะแสดงให้เห็นว่ารายได้ของผู้ผลิตที่เกิดขึ้นในปีนั้นลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ส่งผลต่อส่วนประกอบของรายได้ (การบริโภคภาคครัวเรือน การลงทุนภาคเอกชน และการส่งออกสุทธิ) ลดลง สภาพเศรษฐกิจจะมีแนวโน้มเข้าสู่ภาวะชะลอตัว ในกรณีตรงข้าม หากตัวเลข GDP ภาคอุตสาหกรรมมีค่าเป็นบวก จะสะท้อนให้เห็นว่ามีเม็ดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น การลงทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้น การจ้างงานเพิ่มขึ้น การส่งออกสุทธิเพิ่มขึ้น และเศรษฐกิจมีการเติบโตมากขึ้น (นเรศ กิจจาพัฒน์พันธ์, 2560, น.1)

GDP ภาคการบริการและอื่น ๆ โดยภาคบริการของประเทศไทยถือเป็นภาคเศรษฐกิจที่ใหญ่และมีความสำคัญที่สุดต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยมาโดยตลอด มูลค่าผลผลิตภาคบริการ นั้นมีขนาดใหญ่เป็นสองเท่าของภาคอุตสาหกรรม โดยพบว่า ขณะที่สัดส่วน GDP ของภาคอุตสาหกรรมและภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลง สวนทางกับสัดส่วนภาคบริการใน GDP ที่มีมูลค่าสูงสุดและมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง (ภาพที่ 1) รวมถึงการส่งออกบริการที่ขยายตัวอยู่ในระดับดี เช่น บริการส่วนของธุรกิจท่องเที่ยว บริการด้านวิชาชีพ และบริการธุรกิจขนส่ง ซึ่งสอดคล้องกับโครงสร้างการส่งออกการบริการของโลกและอาเซียน เมื่อพิจารณามูลค่าส่งออกในรูปแบบมูลค่าเพิ่ม (Value added) จะพบว่าภาคบริการเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีบทบาท

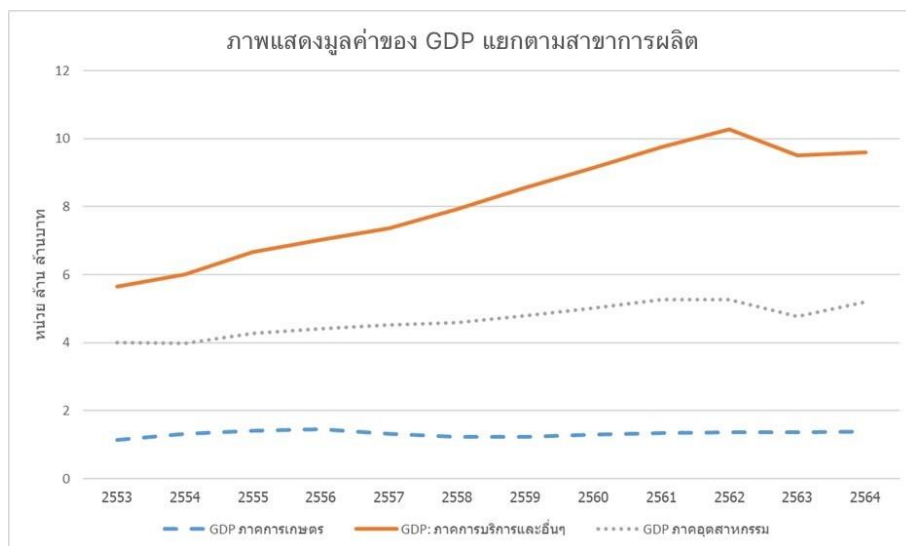
¹ การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคภาคครัวเรือน + การลงทุนภาคเอกชน + การใช้จ่ายภาครัฐบาล + การส่งออกสุทธิ (โดยมูลค่าการส่งออกสุทธิ เท่ากับมูลค่าการส่งออก - มูลค่าของการนำเข้า)

² เกิดขึ้นจากกิจกรรมการผลิตทางการเกษตร ประกอบด้วยสาขาพืช สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง สาขาบริการทางการเกษตร และสาขาป่าไม้ โดยเป็นการหาผลรวมของมูลค่าสินค้าเกษตรและบริการทางการเกษตรทั้งหมด หักด้วยค่าใช้จ่ายในการผลิต (ค่าพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย สารเคมี อาหารสัตว์ น้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น ยกเว้นค่าจ้างแรงงาน) เนื่องจากผลผลิตสินค้าเกษตรมีหน่วยที่แตกต่างกันในแต่ละสินค้า จึงจำเป็นต้องรวมกันในรูปแบบของมูลค่าที่เป็นหน่วยเงินตรา และจำเป็นต้องจัดผลการเปลี่ยนแปลงด้านราคาหรือผลทางด้านเงินเพื่อออกไป ทั้งนี้เพื่อให้สะท้อนถึงปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรและบริการทางการเกษตรที่เกิดขึ้นจริงในปีนั้น ตลอดจนสะท้อนศักยภาพการเติบโตของภาคเกษตรที่แท้จริง

³ ประกอบด้วยมูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายของการผลิตภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศในระยะเวลา 1 ปี

สำคัญที่สุด โดยสัดส่วนในมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 27.3 เป็นร้อยละ 42.3 เนื่องจากภาคบริการมีความเชื่อมโยงไปข้างหน้า (Forward linkage) สูง จึงเป็นปัจจัยการผลิตต้นน้ำให้กับภาคอุตสาหกรรม การผลิตซึ่งมีสัดส่วน ในการส่งออกสูง ดังนั้น ภาคบริการจึงมีมูลค่าการส่งออกทางอ้อมสูง และทำให้มีสัดส่วนในมูลค่าการส่งออกแบบมูลค่าเพิ่มรวมสูงตามไปด้วย สาขาที่มีความเชื่อมโยงไปข้างหน้าสูง ได้แก่ บริการทางการเงิน บริการสาธารณสุข โภค การกระจายสินค้า และการสื่อสาร (คณพศ ภูวรินทร์, 2564, น.1)

ในภาพรวมแล้วอาจกล่าวได้ว่า ผลกระทบในระยะสั้นของการเติบโตทางเศรษฐกิจต่อดุลการค้าอาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัจจัยและบริบทหลายประการ โดยมีผลกระทบในเชิงบวก ได้แก่ 1) การส่งออกที่เพิ่มขึ้น: การเติบโตทางเศรษฐกิจมักนำไปสู่การผลิตและผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้การส่งออกสูงขึ้น เนื่องจากการผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้มากขึ้น 2) การปรับปรุงดุลการค้า: เมื่อการส่งออกเพิ่มขึ้นมากกว่าการนำเข้าอันเป็นผลมาจากการเติบโตทางเศรษฐกิจ จะนำไปสู่การเกินดุลการค้า (การส่งออกลบการนำเข้า) 3) การลงทุนจากต่างประเทศ: การเติบโตทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งสามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งสามารถส่งเสริมการส่งออกและส่งผลเชิงบวกต่อความสมดุลทางการค้าได้ ขณะที่ ผลกระทบของการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะสั้นที่มีต่อดุลการค้าในเชิงลบ ได้แก่ 1) การมีรายได้ที่สูงขึ้น: ส่งผลให้มีการนำเข้าที่สูงขึ้น (การปรับปรุงดุลการค้าอาจน้อยกว่าหากรายได้คงที่) เมื่อหักลบมูลค่าการนำเข้าออกจากมูลค่าการส่งออก กล่าวอีกนัยหนึ่ง ยิ่งรายได้ประชาชาติสูงเท่าไร ประเทศก็ยิ่งนำเข้าสินค้ามากขึ้นเท่านั้น และใช้จ่ายกับสินค้าและบริการภายในประเทศน้อยลงด้วย ผลทำให้การส่งออกสุทธิมีแนวโน้มลดลงตามรายได้ประชาชาติ (หรือ GDP ที่แท้จริง) 2) อัตราแลกเปลี่ยน: การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วสามารถนำไปสู่การแข็งค่าของค่าเงิน ทำให้การส่งออกมีมูลค่าสูงขึ้น และการนำเข้าถูกลด ซึ่งอาจทำให้ดุลการค้าแย่ง และ 3) ข้อจำกัดด้านทรัพยากร: ในบางกรณี การเติบโตทางเศรษฐกิจอาจทำให้ทรัพยากรเกิดภาวะตึงเครียด ซึ่งนำไปสู่การพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบและพลังงานที่สูงขึ้น และอาจส่งผลให้ดุลการค้าแย่ง

ภาพที่ 1 มูลค่าของ GDP แยกตามสาขาการผลิต
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)

สำหรับในระยะยาวแล้ว ผลกระทบของการเติบโตทางเศรษฐกิจต่อดุลการค้า ขึ้นอยู่กับความมีประสิทธิภาพของประเทศในการจัดการนโยบายการค้า อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา และกำลังการผลิตในประเทศ โดยพบว่า ประเทศต่าง ๆ นิยมใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออก ลดการพึ่งพาการนำเข้า และจัดการความผันผวน

ของค่าเงินเพื่อลดผลกระทบด้านลบต่อดุลการค้า ดังนั้น การพัฒนาในระยะยาว จึงควรมีการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนจะช่วยเพิ่มกำลังการผลิตและความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมการส่งออก เพื่อให้เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อความสมดุลของการค้าอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงขนาดและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่าง ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และ ภาคการบริการและอื่น ๆ ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงในดุลการค้าระหว่างประเทศ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แบบจำลอง Error Correction Model (ECM) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว (Cointegrating relationship) ของชุดข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์สมการถดถอย แม้ว่าข้อมูลจะมีลักษณะที่เรียกว่า Non stationary แต่ถ้าตัวแปรที่น่ามาพิจารณาคุณสมบัติเป็น “Cointegration” ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยที่ได้จะไม่เกิดปัญหาที่เรียกว่า Spurious regression⁴ จากการที่ ECM เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์แบบ Cointegration หรือความสัมพันธ์ในระยะยาว ซึ่งถือว่ามีความสำคัญเนื่องจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินและเศรษฐกิจ บางครั้งตัวแปรอาจมีความสัมพันธ์แบบ Cointegration หรือมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงตามเวลาและมีความสัมพันธ์ที่เป็นระยะยาว การใช้ ECM จึงสามารถช่วยในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ให้เห็นภาพทั้งในระยะสั้นและระยะยาวของตัวแปรได้ชัดเจนมากขึ้น และเมื่อตัวแปรที่สนใจมีความสัมพันธ์แบบ Cointegration และเกิดการเปลี่ยนแปลงในระยะสั้น แบบจำลอง ECM จะช่วยในการปรับปรุงแบบจำลองโดยอัตโนมัติ เพื่อให้สามารถนำไปใช้สำหรับการทำนายในระยะยาวให้มีความถูกต้องมากขึ้น โดยการปรับค่าของตัวแปรในระยะยาวไปสู่ค่าที่สมดุล

ตารางที่ 2 รูปแบบของสมการ เปรียบเทียบกับการมีความสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบต่าง ๆ

กรณีของความสัมพันธระหว่างตัวแปร X และ Y	รูปแบบสมการ	ลักษณะของความสัมพันธ
Y and X : non-stationary and non-co-integrated	Spurious Regression	N/A
Y and X : non-stationary but co-integrated	Co-integrated Model	Long-term
Y and X : stationary	Regression Model	Short-term
Y and X : co-integrated And stationarized error term of the co-integrated model	ECM model	Long-term and Short-term

ที่มา: Prasun Biswas and Chandan Durgia (2020)

⁴ แนวคิดนี้ถูกพัฒนาขึ้นโดยนักเศรษฐศาสตร์ 2 ท่านคือ Engle และ Granger ที่ได้ให้ข้อสรุปทางทฤษฎีว่า “ข้อมูลอนุกรมเวลาตั้งแต่ 2 ชุดขึ้นไป อาจมีความสัมพันธ์ในเชิงเคลื่อนไหวไปพร้อม ๆ กัน ในสภาพที่แน่นอน ความสัมพันธ์ดังกล่าวเรียกว่า Cointegration ความสัมพันธ์เช่นนี้เกิดขึ้นได้ แม้ว่าข้อมูลจะเป็น Non stationary ก็ตาม” (อัครพงศ์ อ้นทอง, 2546, น.20 – 21)

2. การเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่ส่งผลกระทบต่อดุลการค้าระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ สามารถส่งผลกระทบต่อดุลการค้าของประเทศได้ ในเรื่องต่อไปนี้

2.1 ผลกระทบของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อการนำเข้าและส่งออก ในกรณีของการนำเข้า เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น ผู้บริโภคในประเทศก็มีกำลังซื้อมากขึ้น ซึ่งอาจเพิ่มการนำเข้าสินค้าและบริการได้ ส่งผลให้มีแนวโน้มที่จะเกิดการขาดดุลการค้า และในกรณีของการส่งออก ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่สูงขึ้น ยังสามารถช่วยกระตุ้นการผลิตในประเทศและการส่งออกได้ เนื่องจากความต้องการสินค้าและบริการที่ผลิตในประเทศเติบโตขึ้น ส่งผลให้ดุลการค้ามีแนวโน้มสูงขึ้น (Yoonbai Kim, 1996, pp.464-469)

2.2 ผลกระทบของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อมูลค่าการบริโภคและการลงทุนภายในประเทศ เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น โดยทั่วไปจะนำไปสู่ระดับการบริโภคและการลงทุนภายในประเทศที่สูงขึ้น กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นนี้มักส่งผลให้มีความต้องการสินค้าและบริการนำเข้ามากขึ้น เช่น วัตถุดิบสำหรับการผลิตหรืออุปกรณ์ไฮเทคสำหรับโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

อย่างไรก็ดี หากประเทศประสบกับช่วงเวลา เศรษฐกิจเติบโตอย่างแข็งแกร่งโดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น ความต้องการนำเข้าอาจเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการใช้จ่ายของผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้น และเกิดการขยายตัวทางอุตสาหกรรม สิ่งนี้อาจทำให้เกิดการขาดดุลการค้าที่มากขึ้นเนื่องจากการนำเข้าแซงหน้าการส่งออก นอกจากนี้ หากการส่งออกของไทยเติบโตอย่างมีนัยสำคัญในช่วงเวลานี้ โดยได้รับแรงหนุนจากอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันสูง เช่น อิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนยานยนต์ หรือสินค้าเกษตร ก็สามารถบรรเทาการขาดดุลได้ อันเป็นผลจากการเพิ่มรายได้จากการส่งออกที่สูงมากขึ้น (Michael Parkin, 1994, pp.188-219)

สมมติฐานของการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศทั้งภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคการบริการและอื่น ๆ จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในดุลการค้าระหว่างประเทศ ในทิศทางตรงข้ามกัน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ขอบเขตงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมุ่งศึกษาผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของภาคการผลิตต่าง ๆ ได้แก่ ภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคการบริการและอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อดุลการค้าระหว่างประเทศ โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลเชิงปริมาณรายปี ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2564 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว โดยกำหนดให้ ตัวแปรตาม คือ ดุลการค้าระหว่างประเทศของไทยตัวแปรอิสระ คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ซึ่งแบ่งออกเป็น GDP ภาคการเกษตร GDP ภาคอุตสาหกรรม และ GDP ภาคการบริการและอื่น ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศทั้งภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคการบริการและอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อดุลการค้าระหว่างประเทศของไทย ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูล

ทุติยภูมิ (Secondary data) แบบอนุกรมเวลา (Time series data) รายปี ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2564 ด้วยวิธีการประมาณค่าสมการถดถอยเชิงซ้อน และใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares method : OLS) โดยมีแหล่งข้อมูลจาก สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีสมการดังต่อไปนี้

$$\text{สมการ} \quad \text{BT} = a1 + a2(\text{YAGI}) + a3(\text{YIND}) + a4(\text{YSER}) \quad (1)$$

กำหนดให้	BT	=	ดุลการค้าระหว่างประเทศ
	YAGI	=	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศภาคการเกษตร
	YIND	=	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศภาคอุตสาหกรรม
	YSER	=	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศภาคการบริการและอื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การทดสอบข้อมูลอนุกรมเวลา การทดสอบข้อมูลอนุกรมเวลาเป็นสิ่งที่ควรกระทำก่อนที่จะนำข้อมูลอนุกรมเวลามาใช้ในการวิเคราะห์ โดยเฉพาะเงื่อนไขความคงที่ของอนุกรมเวลา (Stationary) ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการนำข้อมูลอนุกรมเวลามาใช้ โดยที่ในการวิเคราะห์/การพยากรณ์หลาย ๆ วิธี มีเงื่อนไขว่าข้อมูลอนุกรมเวลาที่นำมาใช้นั้นจะต้องคงที่ (Stationary) ดังนั้น ถ้าหากอนุกรมเวลาที่ใช้ไม่คงที่ (Non stationary) จะต้องทำให้อนุกรมเวลาดังกล่าวคงที่ก่อน การคงที่ของอนุกรมเวลา หมายถึง อนุกรมเวลาที่อยู่ในสภาวะสมดุลเชิงสถิติ (Statistical equilibrium) ซึ่งก็คือคุณสมบัติทางสถิติของอนุกรมเวลาไม่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลา (อัศวพงศ์ อันทอง, 2546, น.64 – 67) โดยใช้เครื่องมือ Unit Root test มาทดสอบความคงที่ (Stationary) ของข้อมูลที่ทำการศึกษา ด้วยวิธี Augmented Dickey-Fuller (ADF) test ในการทดสอบ โดยดำเนินการทดสอบด้วยแบบจำลองที่มีจุดตัดแกนและแนวโน้มของเวลา (Trend and intercept) ซึ่งในการทดสอบแบบ ADF test นั้น หากตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบ โดยเริ่มต้นที่ระดับ Leve หรือ $I(0)$ พบกับปัญหา Unit root หรือค่า t-statistic ที่ได้จากการทดสอบมีค่ามากกว่าค่าวิกฤต Mackinnon ก็จะทำให้การทดสอบข้อมูล ในระดับ 1st difference ต่อไป โดยดูค่า t-statistic เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต Mackinnon อีกครั้งหนึ่ง ถ้าค่า t-statistic มีค่าน้อยกว่าค่าวิกฤต Mackinnon ก็แสดงว่าข้อมูลไม่มีปัญหา Unit root ในระดับข้อมูล $I(1)$

ขั้นตอนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว (Cointegration) ดำเนินการศึกษาหาความสัมพันธ์ที่แท้จริง หรือมีการรวมไปด้วยกันได้ (Cointegration) โดยใช้วิธีการทดสอบความสัมพันธ์ของ Engle-Granger ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1. นำตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลอง (BT, YAGI, YIND, YSER) ไปทดสอบด้วย Unit root เพื่อทดสอบความคงที่ของข้อมูล โดยวิธี ADF test (Augmented Dickey-Fuller test)

ขั้นตอนที่ 2. ประมาณสมการถดถอยด้วยวิธี Ordinary Least Squares (OLS) ด้วยตัวแปรที่จะนำมาใช้ในแบบจำลองตามขั้นตอนที่ 1

ขั้นตอนที่ 3. นำค่า μ (หรือค่า Residuals ที่ประมาณได้จากสมการ) ของแต่ละสมการที่ประมาณได้จากการถดถอยด้วยวิธี OLS มาทดสอบว่ามีลักษณะคงที่ระดับ $I(0)$ หรือไม่ ด้วยวิธี Unit root test และวิธี ADF test โดยไม่ต้องใส่ค่าคงที่และแนวโน้มตามเวลา (Trade and intercept)

การหาความสัมพันธ์ของตัวแปรในระยะสั้นด้วยแบบจำลอง Error Correction Mode ตัวแปรอนุกรมเวลาที่มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว (Cointegrating relationship) สามารถนำมา

สร้างแบบจำลองการปรับตัวระยะสั้นของตัวแปรเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาวได้ แบบจำลองนี้เรียกว่า Error-Correction Model : ECM ซึ่งเป็นตัวแบบที่เชื่อมโยงค่าตัวแปรระหว่างระยะสั้นและระยะยาว เมื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และพบว่ามี Cointegration ขึ้น จะเปิดโอกาสให้สามารถวิเคราะห์การปรับตัวระยะสั้น เพื่อเข้าสู่ดุลยภาพ ซึ่งจะอธิบายถึงความเร็ว (Speed of adjustment) ของแบบจำลองในการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพเดิมได้

ผลการวิจัย

ผลการทดสอบความคงที่ของข้อมูลโดย Unit root test พบว่าตัวแปร BT, YAGI, YIND เกิด Stationary ที่ None หรือ ที่ $I(0)$ เป็นข้อมูลที่มีคุณสมบัติเป็น stationary ที่ระดับศูนย์ (Level stationary) หมายถึง ตัวแปรนั้นมีค่าเฉลี่ยที่คงที่ในระยะยาว หรือไม่มีแนวโน้มที่ชัดเจนที่จะเปลี่ยนแปลงตามเวลา ขณะที่ตัวแปร YSER เกิด Stationary ที่ 1st Difference หรือ $I(1)$ หมายถึง ข้อมูลที่ต้องทำการหาค่า first difference เพื่อให้มีคุณสมบัติเป็น stationary (อนึ่งการทำ difference ก็คือ การนำตัวแปรใด ๆ มาลบด้วยข้อมูลในอดีตของตัวเอง) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบ Augmented Dickey-Fuller unit root test ของตัวแปรในสมการ

ตัวแปร	Prob.	
	$I(0)$	$I(1)$
BT	0.0217**	
YAGI	0.0159**	
YIND	0.0707***	
YSER		0.0677***

** ณ ระดับนัยสำคัญที่ 95% *** ณ ระดับนัยสำคัญที่ 90%

เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดมาหาความสัมพันธ์โดยการประมาณค่ากำลังสองน้อยที่สุดของดุลการค้ำระหว่างประเทศ ด้วยสมการ

$$BT = a1 + a2(YAGI) + a3(YIND) + a4(YSER) \quad (1)$$

จะได้ผลแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประมาณค่ากำลังสองน้อยที่สุดของดุลการค้ำระหว่างประเทศของประเทศไทย

ตัวแปร	Cont.	YAGI	YIND	YSER
BT	72.57661*	-40.82479*	-14.69901*	6.25190*
R^2	0.943678			
Adjust R^2	0.922557			
Durbin-Watson stat.	2.417623			
Prob(F-stat.)	0.000024			

* ณ ระดับนัยสำคัญที่ 99%

เมื่อแทนค่าสมการของการประมาณค่ากำลังสองน้อยที่สุดของดุลการค้ำระหว่างประเทศจะได้ดังนี้

$$BT = 72.57661* - 40.82479*(YAGI) - 14.69901*(YIND) + 6.25190*(YSER) \quad (2)$$

จากสมการ (2) พบว่าตัวแปรที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในดุลการค้าระหว่างประเทศอย่าง มีนัยสำคัญ ที่ 99% เรียงตามลำดับขนาดได้แก่ GDP ภาคการเกษตร (มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ -40.82479) รองลงมาคือ GDP ภาคอุตสาหกรรม (มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ -14.69901) และ GDP ภาคการบริการและอื่น ๆ (มีค่าสัมประสิทธิ์ ที่ 6.25190) ตามลำดับ ทั้งนี้ ตัวแปร GDP ภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม มีทิศทางที่เป็นไปตามข้อ สมมติฐาน กล่าวคือมีความสัมพันธ์กับดุลการค้าระหว่างประเทศในเชิงลบ หมายความว่า เมื่อ GDP ภาค การเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้เกิดแนวโน้มของดุลการค้าขาดดุล ในขณะที่ GDP ภาค การบริการและอื่น ๆ มีทิศทางกับดุลการค้าระหว่างประเทศในเชิงบวก หมายความว่า เมื่อ GDP ของ ภาค บริการและอื่นๆ เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้เกิดแนวโน้มของดุลการค้าที่เกินดุล

เนื่องด้วยวิธีการของ Engle and Granger (อัครพงศ์ อันทอง, 2546, น.24) จะต้องมีการทดสอบ Residual ของสมการประมาณค่า ว่ามีลักษณะที่เรียกว่า Stationary หรือไม่ โดยไม่ใส่ค่าคงที่ และ Time trend ผลการทดสอบพบว่า ค่า Prob. ของ error = 0.000024 (<0.01) แสดงว่ามี Stationary ซึ่งหมายถึง ดุลการค้าระหว่างประเทศ และ GDP ภาคการเกษตร GDP ภาคอุตสาหกรรม รวมถึง GDP ภาคการบริการ และอื่น ๆ มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว กล่าวคือมีความสัมพันธ์ร่วมไปด้วยกัน (Cointegration) เป็นความสัมพันธ์ที่อธิบายถึงการเคลื่อนไหวของตัวแปรหลายๆตัวที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา แต่ยังมี ความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันเมื่อพิจารณาในระยะยาว (long-run equilibrium relationship) นั่นคือ ถ้าตัว แปรทั้งหมดเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่ต่างกันในระยะสั้น แต่เมื่อพิจารณาในระยะยาวตัวแปรทั้งหมดเหล่านั้นจะมี แนวโน้มที่จะเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกัน หรือมีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระหว่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ราคา สินค้าและค่าครองชีพ: ราคาสินค้าและค่าครองชีพจะมีการเคลื่อนไหวที่แตกต่างกันในระยะสั้น แต่ในระยะยาว แล้วจะมีการเคลื่อนไหวเป็นไปในทางเดียวกันหรือตามกัน

แบบจำลองการปรับตัวระยะสั้นของตัวแปรเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว (Error-Correction Model : ECM)

การนำตัวแปรอนุกรมเวลาที่มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว มาสร้างแบบจำลองการปรับตัว ระยะสั้นของตัวแปรเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาวได้ แบบจำลองถูกเรียกว่า Error-Correction Model หรือ ECM ซึ่งเป็นตัวแบบที่เชื่อมโยงค่าตัวแปรระหว่างระยะสั้นและระยะยาว โดยได้ผลการคำนวณดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 แบบจำลอง Error-Correction Model

ตัวแปร	Cont.	D(YAGI)	D(YIND)	D(YSER)	Resid01(-1)
D(BT)	0.32167	-43.44791*	-11.25513*	4.43204*	-1.35837*

* ณ ระดับนัยสำคัญที่ 99% ** ณ ระดับนัยสำคัญที่ 95%

$R^2 = 0.95333$ / $Adj R^2 = 0.92555$ / Durbin-Winson stat = 2.138499 / Prob.* = 0.000345

ดังนั้น จะได้ Error-Correction Model (ECM) ดังนี้

$$D(BT) = 0.32167 - 43.44791 \cdot D(YAGI) - 11.25513 \cdot D(YIND) + 4.43204 \cdot D(YSER) \quad (3)$$

จากสมการ ECM ข้างต้น พบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีขนาดและทิศทางไปในทางเดียวกันกับสมการประมาณค่ากำลังสองน้อยที่สุดของดุลการค้านระหว่างประเทศของประเทศไทย (หรืออีกนัยหนึ่ง สมการความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว (Cointegration)) ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในดุลการค้านระหว่างประเทศโดยเรียงตามลำดับตามขนาดได้แก่ GDP ภาคการเกษตร (มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ -43.44791) รองลงมาคือ GDP ภาคอุตสาหกรรม (มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ -11.25513) และ GDP ภาคการบริการและอื่น ๆ (มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ 4.43204) ตามลำดับ ทั้งนี้ ตัวแปร GDP ภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม มีทิศทางที่เป็นไปตามข้อสมมติฐาน กล่าวคือมีความสัมพันธ์กับดุลการค้านระหว่างประเทศในเชิงลบ ในขณะที่ GDP ภาคการบริการและอื่น ๆ มีทิศทางกับดุลการค้านระหว่างประเทศในเชิงบวก ดังนั้น เมื่อเกิดภาวะใด ๆ ที่ทำให้ดุลการค้านระหว่างประเทศในระยะยาวออกจากจุดดุลยภาพ จะทำให้เกิดการปรับตัวกลับเข้าสู่ดุลยภาพของดุลการค้านระหว่างประเทศ โดยจะถูกปรับให้ลดลงในแต่ละช่วงเวลาด้วยขนาด 1.35837 ซึ่งก็คือค่าสัมประสิทธิ์ความเร็วในการปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพในระยะสั้นที่มีค่าเท่ากับ -1.35837 นั่นเอง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างดุลการค้านระหว่างประเทศและตัวแปรตาม อันได้แก่ GDP ภาคการเกษตร GDP ภาคอุตสาหกรรม และ GDP ภาคการบริการและอื่น ๆ มีความสัมพันธ์เป็นไปดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในดุลการค้านระหว่างประเทศจะเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม หรือที่เรียกว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ อันเนื่องมาจาก เมื่อ GDP เพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้มูลค่าการนำเข้าสินค้าและบริการที่เพิ่มขึ้น ผลคือดุลการค้านระหว่างประเทศมีแนวโน้มขาดดุลการค้า (Deficit balance of trade) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dragan Miljkovic และคณะ (Dragan Miljkovic, Rodney J. Paul & Roberto J. Garcia, 2023, pp.327-333) ที่ศึกษาผลของรายได้ที่มีต่อดุลการค้าในประเทศ 5 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส อิตาลี สเปน และ สวิตเซอร์แลนด์ ผลการศึกษานี้พบว่า ผลการวิเคราะห์สนับสนุนข้อสรุปว่าการเปลี่ยนแปลงของรายได้ชั่วคราวเป็นสาเหตุสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในดุลการค้า และมีความสัมพันธ์เชิงลบ นั่นคือ เมื่อ GDP ภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้เกิดแนวโน้มขาดดุลทางการค้า หรืออาจกล่าวได้ว่า ในกรณีของกระบวนการผลิตภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทย ยังคงจำเป็นต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าทุนอยู่อีกมาก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศภาคการบริการและอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในดุลการค้านระหว่างประเทศจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน หรือที่เรียกว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก ทั้งในระยะสั้น (พิจารณาจากสมการการปรับตัวระยะสั้นของตัวแปรเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว (ECM)) และระยะยาว (พิจารณาความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว (Cointegration)) จากผลการวิจัยพบว่า มีสาเหตุเนื่องมาจากการที่ภาคบริการของไทยที่เติบโต ตลอดช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ยังคงเป็นภาคการบริการในรูปแบบดั้งเดิมที่เน้นการใช้แรงงานทักษะต่ำ เน้นการค้านระหว่างประเทศที่จำเป็นต้องพึ่งพาในเรื่องของมูลค่าการส่งออกและพึ่งพาการท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยรายได้หลักเกิดจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศจีน การเพิ่มขึ้นของ 2 ปัจจัยดังกล่าวย่อมส่งผลให้ดุลการค้านระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มไปในทิศทางที่เกินดุลการค้า (Surplus balance of trade) (ธงชัย ชลศิริพงษ์, 2564, น.3-5) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Soukavong Bounthone, Kyophilavong Phouphet (2023, pp.85-99) ที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมภาคบริการ กับอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยพบว่า ภาคบริการยังมีบทบาทสำคัญในภาคการค้าส่งและค้าปลีกของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งได้มีการจ้างแรงงานเป็นจำนวนมากที่สุดในทุกภาคบริการ ส่งผลให้ดุลการค้าบริการเกินดุลระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2554 อย่างไรก็ตาม ภาคการบริการแบบเก่าไม่ได้ทำหน้าที่สนับสนุนการเติบโต หรือแม้ว่าบริการบางอย่างอาจช่วยสนับสนุนได้ หากแต่ก็ช่วยในมูลค่าที่ค่อนข้างน้อย เช่น การขนส่งสินค้า ในขณะที่ภาคบริการแบบใหม่จะเน้นการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมมากกว่า เช่น การให้คำปรึกษาทางด้านธุรกิจ การให้บริการวิจัยและพัฒนา ซึ่งต่างก็ไม่ได้พัฒนาอย่างเต็มที่ในภาคบริการของไทย

ข้อเสนอแนะ

1. การกำหนดกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจ ควรมีการให้แนวทางที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องของการกำหนดกลยุทธ์เพื่อเพิ่มมูลค่าการส่งออกสุทธิ และส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในภาพรวม
2. การพัฒนาและปรับปรุงนโยบาย ควรนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผนนโยบายเศรษฐกิจ ซึ่งผลจากงานวิจัยได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมและสนับสนุนภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมในการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ เนื่องจากเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการลดการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการปรับนโยบายเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นให้เกิดการเพิ่มศักยภาพในการเพิ่มผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ โดยส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมให้มีส่วนร่วมสูงขึ้นในการพัฒนาเศรษฐกิจและลดความผันผวนของความต้องการสินค้าและบริการของตลาดภายนอก ตลอดจน ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงนโยบายในภาคบริการแบบใหม่ที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจให้มากขึ้น เช่น การให้คำปรึกษาด้านธุรกิจ และการให้บริการวิจัยและพัฒนา
3. ควรศึกษาต่อยอดการวิเคราะห์ผลกระทบของ GDP ภาคต่าง ๆ ต่อดุลการค้าในระยะยาวและระยะสั้นอย่างละเอียดมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาปัจจัยภายนอกที่อาจมีผลกระทบต่อดุลการค้าด้วย

เอกสารอ้างอิง

- คณพศ ภูวบริรักษ์. (2564). บทบาทของภาคบริการที่เพิ่มขึ้นในอุตสาหกรรมการผลิต (*Servicification of Manufacturing*). สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://researchcafe.tsri.or.th/servicification-of-manufacturing/>
- ธงชัย ชลศิริพงษ์. (2564). KKP Research: เศรษฐกิจไทยแบบเก่าไม่เหมาะกับโลกยุคใหม่ ไทยกำลังถูกทิ้งห่างด้วยความสามารถในการผลิต. สืบค้น 14 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://workpointtoday.com/kkp-research-service-sector-analysis/>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2562. สืบค้น 10 ตุลาคม 2566, จาก <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/thai-economy/the-state-of-thai-economy/annual-report/annual-econ-report-th-2562.pdf>
- นเรศ กิจจาพัฒน์พันธ์. (2560). การคาดการณ์ GDP ภาคอุตสาหกรรม. สืบค้น 16 พฤศจิกายน 2566, จาก https://www.oie.go.th/assets/portals/1/fileups/2/files/ArticlesAnalysis/Industrial_GDP_Forecast.pdf
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2561). รู้จัก “GDP” ภาคเกษตร ตัวชี้วัดเศรษฐกิจจากหญ้า. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.prachachat.net/columns/news-202670>

- พิชญ์ ฤกษ์สุกสมพล และ รัฐศาสตร์ หนูดำ. (2566). ส่องผลกระทบของราคาสินค้านำเข้าผ่านมุมมอง *terms of trade*. สืบค้น 24 พฤศจิกายน 2566, จาก https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/research-and-publications/research/faq/FAQ_201.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). เศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 4 ทั้งปี 2558 และ แนวโน้มปี 2559. สืบค้น 16 พฤศจิกายน 2566, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=5226
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2565). รายงานตัวชี้วัด "มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (2554-2564)". สืบค้น 16 พฤศจิกายน 2566, จาก http://env_data.onep.go.th/reports/subject/view/8
- สำนักงานสถิติและสังคมแห่งชาติ. (2566). ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และรายได้ประชาชาติ ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2554 – 2565. สืบค้น 14 พฤศจิกายน 2566, จาก https://www.nso.go.th/nsoweb/nso/statistics_and_indicators?impt_branch=318
- สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนเศรษฐกิจมหภาค. (2561). NESDC ECONOMIC REPORT ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สี่ ทั้งปี 2561 และแนวโน้มปี 2562. สืบค้น 20 ธันวาคม 2566, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8661
- อักรพงศ์ อันทอง. (2546). คู่มือการใช้โปรแกรม Eviews เพื่อการวิเคราะห์ Unit Root, Cointegration และ Error Correction Model (ตามวิธีของ Engle and Granger). เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Biswas, Prasun and Durgia, Chandan. (2020). *Error Correction Model (ECM): An Intuitive Guide for Time Series Modelling*.
- Bounthone, S. and Phouphet, K. (2023). *The Dynamic Relationship Between the Services Trade Sector and Economic Growth in the Lao People's Democratic Republic*. Leeds: Emerald Publishing Limited. Retrieved November 15, 2023, from <https://prasunbiswas90.medium.com/error-correction-model-ecm-an-intuitive-guide-c8e33bf6cb8f>
- Dragan Miljkovic, Rodney J. Paul & Roberto J. Garcia. (2010). *Income effects on the trade balance in small open economies*. Retrieved November 15, 2023, from <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/000368400322750>
- Kim, Yoonbai. (1994). Income effects on Trade balance. *Economics and Statistics*, 78(3) (Aug, 1996). Cambridge: The MIT Press.
- Parkin, Michael. (1994). *Macroeconomics* (2nd Ed.). Boston: Addison-Wesley Publishing Company.
- Pranav Gavali. (2023). *Ranked: The World's 50 Top Countries by GDP, by Sector Breakdown*. Retrieved November 14, 2023, from <https://www.visualcapitalist.com/cp/gdp-by-country-sector-breakdown/>
- Sean Ross. (2021). *What Impact Does the Balance of Trade Have on GDP Calculations?*. Retrieved November 17, 2023, from <https://www.investopedia.com/ask/answers/061515/what-impact-does-balance-trade-have-gdp-calculations.asp>